

ex intuitu diuine maiestatis surgit in lauda-
 tionem. Tunc etiam loquitur ex desiderio in-
 flammatione cum ex intuitu promissorum super-
 sperat ad promissa eadem consequenda. Tunc
 autem maxime loquitur anima cum ex nimia deu-
 otione lingua carnis obmutescit: non inueni-
 ens verba idonea: per quem mens affectum va-
 leat explicare. hinc Greg. Tunc facilius lau-
 des dei loquimur cum ab his obstupescendo
 obmutescimus. Ille ergo dei maxime lau-
 dat qui se in eius laudis expletione conside-
 rat succumbere. Secundo dicendum est de lique-
 factione: hoc est quomodo liquecat ad dei col-
 locutionem: nam ex diuini colloquii virtute
 anima liquefit ipsa asserere in Can. ubi di-
 cit. Anima mea liquefacta est ut dilectus lo-
 cutus est. liquidum autem de sui natura fluit.
 quod autem fluit transit ab eo loco in quo fuit
 in locum in quo non fuit. de hoc modo lique-
 scendi dicit Bern. Res liquefendo mollior
 mollior autem ex igne amplius purgatur
 purgatur autem amplius nobilitatur et confortatur
 in massam unitatis quemadmodum diuersa
 metalla igne soluta confluunt in unum. sic
 deus et anima in se diuersa ex igne caritatis
 in unum confluunt. quod adhuc apertius bern-
 offendit dicens. Ex virtute verborum mutuo
 sibi colloquentium corda liquefunt. liquefen-
 do deficiunt. deficiendo transeunt. transeun-
 do ununtur. unita perficiunt. dum in illarum
 unitatem coeunt quam saluator orat et operatur
 fidelibus suis Job. xvij. ut sint inquit unum
 in nobis sicut et nos unum sumus. Tertio di-
 cendum est de unione beata dei et hominis. de
 qua iam dictum est in ipsa liquefactione. Nam
 ex colloquutione fit liquefactio. ex liquefactione
 fit unio: que vix unio amantem uniat cum ama-
 to. de qua dicit bern. Quomodo stilla aqua mul-
 to infusa mero defecere a se tota videt. dum
 et saporis vini induit et colorem. et quod fer-
 rum ignitum et candens igni similitudine fit. pri-
 stina exuta forma. Sic omnem in sanctis bu-
 manam affectionem quodam ineffabili mo-
 do necesse erit a semetipsa liquefcere et in dei
 manifestandi penitus voluntate. et hoc unio si-
 nis est et brauium ad quem omnium religiosorum
 festinare debet intentio prestante iesu xpo.

LV. De eodem sermo tertius.

Maria erat que un-

xit dominum ungento Job. xi. **CC**
 Beatus Gregorius loquens de magdalena di-
 cit. Quicquid magdalena iam peccatrix tur-
 piter sibi exhibuerat. hoc iam deo laudabi-
 liter offerebat. Nos autem facta huius femine
 non viciose sed ex vite sanctitate glorie fide-
 ter inquirentes inuenimus eam tria gene-
 ra ungentorum domino in triplici loco obtulisse.
 Nam in prima sua puerfione ungentum deo
 obtulit pedibus domini applicatum. de quo ungen-
 to dicit Luce. vij. Ecce mulier que erat in ci-
 uitate peccatrix. ut cognouit quod accubuisset
 iesus in domo symonis leprosi. attulit alaba-
 strum ungenti et stans retro secus pedes domini
 cepit rigare pedes eius: et capill capitis testit
 et osculabatur pedes eius: et ungento unge-
 bat. De secundo vero ungento dicitur Math.
 xxvi. Cum esset iesus in bethania in domo sy-
 monis leprosi. accessit ad eum mulier habens
 alabastrum ungenti preciosi: et effudit super ca-
 put ipsius recumbentis. Videntes autem disci-
 puli indignati sunt dicentes. Ut quid per-
 ditio hęc? Potuit enim etc. Sciens autem iesus
 ait illis. Quid molesti estis huic mulieri.
 Opus enim bonum operata est in me. De tertio
 autem ungento dicit Mar. xvi. Maria mag-
 dalena et maria iacobi et salome emerunt aro-
 mata ut ungerent iesum. Hęc tria ungenta
 maria magdalena cum suis appendicijs. hoc
 est cum suis deuotionibus obtulit domino. per quorum
 virtutem ab imo statu peccatorum ad gloriosum
 statum gratie promouente domino est promoti-
 adeo ut in sublimitate glorie sublimata om-
 nibus peccatoribus in exemplum sit posita. ut qui
 eam in imo hoc est in via peccatorum secutus
 est. in ipsa etiam forma inueniet per quos eas ad
 gloriam imitet. et hęc de eius gloria breuiter
 tacta sufficiant. Nunc stilum ad nostram edifica-
 tionem pueramus predicta tria ungenta. uno
 magis ipsas deuotiones per ungenta desi-
 gnatas nostro statui applicantes. non enim
 ipsa ungenta sine deuotionibus suis magdale-
 ne profuissent nec domino placuissent. nec deuotio
 propter ungenta: sed ungenta propter deuotionem domino
 placuerunt. ideo et nos ungenta ista corpo-
 ralia relinquamus: et deuotionem earum quam

No signa ungenti

Non est vngentum

tum datū fuerit desuper prosequamur. **B**er-
 nardus itaq; Bernardus ista vngenta diffuse
 prosequit ita dicens. Est vngentū contritio-
 nis: et est vngentū deuotionis: et est vngen-
 tum pietatis siue compassionis. Primum
 est pungitiuū dolorem faciens. scdm tempe-
 rariū dolorem leniens. tertiu sanatiuū mor-
 bum expellens. Primum ergo vngentū com-
 punctionis est: quod sibi conficit ania mul-
 tis irrenita criminibus. si cum incipit cogita-
 re vias suas colligat. congerat cōteratq; in
 mortariolo consciētie multas ac varias spe-
 cies peccatorū: et intra estuantis pectoris ol-
 lam simul omnia coquat igne quodā peni-
 tentie et doloris vt possit dicere cum prophē-
 ta. Conculcauit cor meū intra me: et in me-
 ditatione mea exardescit ignis. Ecce hoc est
 vngentum quo anima peccatrix sue conuer-
 sionis primordia condire debet et plagis su-
 is recentibus adhibere. ps. Sacrificiu deo
 spiritus contribulatus. **Q**diu ergo nō ha-
 bet aliud tanq; paup et inops vnde sibi me-
 lius et preciosius componat vngentū: nō ne-
 gligat parare interim istud licet sit de vilibus
 speciebus. vt pōte de fedis et immūdis crimi-
 nibus peccatorū. quia cor contritū et humili-
 atum deus nō despiciat. Nam de virtute bu-
 ius vngenti scriptū legimus. cum sūdisset
 illud sup pedes domini q; domus repleta ē
 ex odore vngenti. et reuera domus celestis
 tanq; odorem suauitatis recipit hoc vngen-
 tum. dicente dño. **D**ico vobis gaudium est
 angelis dei sup vno peccatore penitentiam
 agente. **T**anto ergo min⁹ vile apparebit di-
 uinis aspectibus. q̄nto plus sibi penitens vi-
 luerit in recordatione peccatorū suorū. **N**ec
 est omnino spernenda nec vilis bñda huius-
 cemodi vinctio. cuius odor nō solū homines
 prouocat ad correctionē sed etiā angelos in-
 uitat ad exultationē. buculq; Bern. **D**e hoc
 vngento monemur **E**xo. xxx. vbi dicit. **F**aci-
 es sanctū vngentū compositū sanctificabis
 q; omnia et erunt sancta. **Q**uomō autē sit fa-
 ciendū statim subiungit cum dicit. **S**ūme
 tibi aromata et equalis ponderis erūt omnia
 faciesq; thimiama compositū ope vngenta-
 rij mictū diligēter et purū. **C**unq; in tenuis-
 simū puluerem vniuersa contuderis. ponet

ex eo coraz testimonij tabernaculo. in q̄ loco
 apparuerit tibi: et sanctū sanctorū erit vobis
In quibus verbis docemur quō ex speciebo
 peccatorū nostrorū hoc preciosum vngentū
 conficere valeamus: et erit mira et artificio-
 sa confectio: si ex fedis et vilibus speciebo vn-
 gentum pficimus preciosum. **Q**uid em̄ vi-
 lius peccato. de quo dicit sap. xv. **V**ilius lu-
 to est vita eius scz peccatoris. **Q**uid precio-
 sius illo p̄ quod omnibus sanctis et angelis
 gaudiū fit in celo? **A**d hanc q̄ p̄fectōz
 salubriter faciendā tria requirūtur que in p̄-
 dictis verbis intelligūtur. debet em̄ ista con-
 fectio esse generalis. equal et affectual. **G**e-
 neralis vt de omnibus speciebo peccatorū fiat
Cum em̄ dei p̄fecta sint opera: non potest de-
 us dimidiare remissionē peccatorū vt dimi-
 tar penitenti ea de quibus penitet: et alia de quibus
 nō penitet nō dimittat. dicit ei **E**zech.
Maledictus qui de suo grege offert macu-
 losum: et hoc intelligit in hoc qd dicit. **S**ū-
 me tibi aromata in plurali. **S**cdo hęc confe-
 ctio debet esse equalis: vt affectus penitētis
 in pondere doloris singulis peccatis coraz
 spondeat. vt de magno peccato magis peni-
 tar. de minori minus. de hoc dicit in puer. xi.
Equū pondus voluntas eius. et itez deute.
Pro mensura peccati erit modus plagarū
 et hoc tangit in eo qd in predicto verbo **E**xo.
 dicitur. equalis ponderis omnia erūt. **T**er-
 tio hęc p̄fectio debet esse affectualis: vt ex p̄-
 fundo cordis nostri intima deuotione cogi-
 temus quē ex peccatis nostris offendimus.
 quia deū patrē nostrū. qd in se transfiguratur
Bern. p̄pter nos dicens. **C**ogitanti tibi qd
 deū patrē offendiderim: est certe qd pudeat.
 ip̄e em̄ se tibi patrē exhibuit: sed ego nō me
 illi vicissim in filiu. qua fronte attollo iam
 oculos ad vultū tam p̄j p̄ris tam mal⁹ filii
 us. opiat confusio faciē. pudet tanto p̄ri fixis
 se degenerē. et hoc intelligit in eo qd sup di-
 xit. **C**ū vniuersa in tenuissimū puluerē pru-
 teris erit sanctū scōz. **S**cdm vngentū di-
 cit̄ deuotiōis: et est qd conficit ex intuitu be-
 neficiorū dei. de q̄ itez di. bern. **E**st vngentū
 tanto p̄ciosi⁹ primo: q̄nto de melioribz p̄p-
 nit sp̄bo. **N**ā primi vngenti sp̄s n̄ lōge q̄ntū
 tur. nā penes nos absq; difficultate ea rep̄it

et de oris nostris copiam talium perfacile
 tollimus. Quis enim ad manū nō hēat iniq̄
 rates et p̄tra si nō dissimulat: deniq̄ illō pri
 mū apponit pedib. istud nō capiti applicat
 Et vero huius scōi vngētū aromata nequa
 q̄ terra nostra profert: sed procul et de vlti
 mis finibus precū eius. Fit enim vngētū
 istud de diuinis collatis humano generi be
 neficij. Felix anima q̄ ip̄a sibi studiose col
 ligere: et ante mentis sue oculos digna cum
 gratia actione reducere curat. p̄fecto cum
 fuerit in vasculo pectoris: pistillo crebre me
 ditationis concussa atq̄ p̄trita: deinde igne
 sancti desiderij simul om̄ia decocta et deinde
 impingvata oleo leticie. erit vntio longe p̄
 ciosior priore. illo attestante qui ait. **Sacrifi**
ciū laudis honorificabit me. Porro cum
 scriptura solum dicat de primo: q̄ nequa q̄
 respiciat. liquet istud amplius cōmendatūz
 q̄ nō solū nō respiciat sed honorificatur.
 Deinde illud pedib. apponit: illud vero ca
 piti. Si enī christi caput ad diuinitatē refe
 rendum est dicente ap̄lo. Caput xp̄i deus.
 proculdubio caput christi vngit que grati
 as agit. quoniā in referendo gr̄as deū tan
 git nō hominē. quoniā vt ait **Jaco.** Omne
 datū optimū: et omne donū p̄fectū desursuz
 est a patre luminū et c. En quale vngētū
 p̄positū vobis quo se caput illud tremenduz
 p̄stantib. tangi nō ducit indignum. imo et
 honoris insigni indicat dicens. **Sacrificiū**
laudis honorificabit me. Quā ob rem non
 est paup̄is et inopis seu pusilli cordis p̄fite
 re istiusmodi vntionē. quoniā de libertate
 sp̄is et cordis puritate necesse est q̄ descen
 dat. nihil enī ita representat pp̄rie in terris
 statū celestis habitatiōis: sicut alacritas lau
 dantiū deum. Quā ob rem suadeo vobis
 amicis meis. reflectere pedē a molesta et an
 xia recordatione peccatorū et inuadere in iti
 nera serenioris memorie beneficiorū dei. vt
 qui in vobis confundimini in ip̄ius intuitu
 respiretis. Et quidē necessarius dolor p̄ pec
 catis est: sed si nō p̄tinuus sane interpoleret
 recordatiōe letiore beneficiorū dei. misceam?
 absinthio mel: vt salubris amaritudo salu
 tem dare possit. **Que autē beneficia**
sunt crebra? cogitanda: statim subiūgit bern.

di. Verū q̄ beneficia q̄ largiri mortalibus
 non cessat misericors dñs. recolare et intelli
 gere om̄ia: omni homini impossibile est: ad
 saltem qd̄ precipuū est et maximū opus vic
 nostre redemptionis a memoria redempto
 rum aliq̄liter non recedat. In quo ope duo
 que occurrūt vestris studijs intinere cura
 bo: que sunt modus et fructus. **Modus** quidez
 dei est exinanitio: fructus vero nostri de illo
 repletio. Porro fructū talem expectam? no
 stri amoris. q̄lem ip̄e. que amam? promisit.
Mensuram inquit bonā et p̄fertam et coagi
 ratam et sup̄fluentem dabit in sinū vestrū
Mensura ista vt audio erit sine mēsurā. **Sz**
 velim scire cuius rei futura sit illa mensura
 vel immensitas que p̄mittitur. **Oculus** nō
 vidit absq̄ te deus q̄ p̄p̄asti diligentibus
 te. **Dic** nobis tu de? q̄ p̄p̄asti qd̄ p̄p̄asti: qd̄ sit
 mensura sine mēsurā et fructus nē. credim? sic
 p̄mittis. **Replebimur** in bonis domus tue
Sed quib. queso bonis vel qualib. forte
 frumento vino et oleo: sed hoc vidim? noui
 mus et fastidimus. id querimus qd̄ oculus
 non vidit nec auris audiuit. deniq̄ illa pri
 ora promissa sunt iudeis sicut scriptum est.
Dedit illis regiones gentiū et labores po
 pulorū. nobis autē p̄mittit: qd̄ oculus non
 vidit. et illa mensura prius p̄scripta. id er
 go q̄rimus quid sit: qd̄ oculus nō vidit nec
 auris audiuit et c. hoc placet. hoc sapit. hoc de
 lecat inquirere qd̄cunq̄ sit illud. **Erunt** in
 quit om̄es docibiles dei. et erit deus om̄ia in
 omnib. ergo vt audio plenitudo et repletio
 q̄ nobis p̄mittitur a deo nō erit nisi de? et de
 deo. **Quis** vero cōprehendat: q̄ magna mi
 litudo dulcedinis in breui isto sermone com
 prehensa sit: erit deus om̄ia in oib. **Ut**
 de corpore taceam: tria in anīa intueor. ratio
 nem. voluntatē et memoriā. **Naq̄** qui replet
 in bonis desiderij anīe. ip̄e ratioi futur? est
 plenitudo lucis. ip̄e volūtati multitudo pa
 cis. ip̄e quidē memorie p̄nuatio eternita
 tis. **Veritas.** caritas eternitas. **O** beata et
 beatificans trinitas. ad te nostra misera tri
 nitas miserabiliter suspirat. **Primum** faci
 et veritas deus. secundū caritas deus. terti
 um sūma p̄as de?. vt sit deus oīa in oib.
Ratio recipiēte lucē inextinguibile. volūtate

Sermo

pacem importabilem: consequenter memo-
ria fontis in deficienti eternaliter inherente.
Primū filio. scdm spū sancto. tertiu patri
pprie assignamus. et hec de redemptionis fru-
ctu. **F** De dei vero exinanitione tria pre-
cipua vobis intuēda cōmendo. Nō em sim-
plex aut modica illa exinanitio fuit: sed se-
menipm exinaniuit vsqz ad carnē. ad mortē
ad crucem. similiter exinaniuit se in rebz. in
corpore et in ania. In rebz qz ex omnibus re-
bus celi et terre nō habuit vbi caput suū re-
clinaret: ipso dicēte math. viij. **V**ulpes foue-
as hnt et volucres celi nidos. filius autē ho-
minis nō habet vbi caput suū reclinet. In
corpore se exinaniuit. de q̄ Esa. i. **A** planta pe-
dis vsqz ad verticē nō est in eo sanitas. Si-
militer in ania se exinaniuit: ex anima patri
offerens voluntatē dicens mar. xij. deo pa-
tri in agonia. **A**bbā pater. omnia tibi possibi-
lia sunt: transfer a me calicē istum. **V**erū ta-
men nō sicut ego volo: sed qd tu vis. Et no-
randū qz has tres exinanitiones de nostro po-
suimus nō de verbis bern. **S**ed dicit aliq̄s
Non potuit deus reparare op̄ suū absqz tan-
ta difficultate. **V**aluit sed maluit cuz iniu-
ria sui ne pessimū atqz odiosissimū viciū in-
gratitudinis occasione vsqz repietur in ho-
mine. **N**ō em dicebat homo creat̄ et ingra-
tus. **G**ratias quidē creat̄ sum: sed nullo au-
toris grauiamine vel labore. quid magnum
est: cū q̄libet magna i vbi facilitate donate-
rit. **N**am de me sicut de ceteris dixit et facta
sunt. **S**ic bñficiū creatiōis attenuās hu-
mana impietas magnitudis materiā in d̄ su-
mebat. vñ amoris causam habere debuerat
sed obstructū est os loquentiū in q̄. luce em
clarius patet q̄ntū pro te o hō dispendium
sui fecerit. **S**ex dieb condidit omnia et te-
ter omnia. **A**t vero p. xxx. annos opatus est
salutē in medio terre. **T**ertiu vngentum est
qd̄ ambobus antecellit: et hoc appellauerim
pietatis: eo qz fiat de necessitatibz pauperū
de anrietantibz oppressorū. de prurbationibz
tristiū. de culpīs delinquentiū: et postremo
de omnibz quozūlibet miserorū etūnis: etiā
si fuerint inimici. **D**espiciabiles vident̄ spe-
cies iste: sed est sup omnia aromata vngen-
tū qd̄ ex eis conficit. **I**git̄ multe miserie col-

lecte atqz oculo pietatis inspecte: ipse sūt spe-
cies ex quibz vngenta optima pficiunt. **F**el-
lix mens que taliū collectiōe aromatu se-
ditare et impinguare curauit: infundens ea
oleo misericordie et ardore decoquēs carita-
tis. **V**erū qz f̄monē istū de vngentis in lon-
gum ptraximus de primo et scdo vngento.
ideo de hoc tertio hec pauca sufficiat ne pluri-
tas q̄ mē est tedij deu orionē extiguit: sed bis
vngentis delibui curram? in odore vngen-
torum istoz viam mandatorū dei.

LVI. De sancto Jacobo.

Iste vocatum
est nomē eius iacob. **G**en. xxvij
Dicit **G**re. **M**ens nra mutabi-
litas sue pondere ad aliqd semp impellit
aliter q̄ ē nisi i statu suo arda discipline cu-
stodia teneat semper in deteriora dilabit. q̄
em stans deseruit statū quē hēc potuit ami-
sit. **G** **V**erba q̄ posita sancto iacobo
puenienter p̄nt applicari: qui cū interpreta-
tur lucrator siue supplantator: eo qz ad iā di-
ctam nostre mēris mutabilitatē reparandā
et in deo stabilendā forniciter lucrabat: quibz
tandē omnia q̄ mentē suā infirmabat penit̄
supplantauit. i. supplantans sculcauit: stas
in pleno dominio eoz omniū quibz in p̄ia
creatione visus est dñari **G**en. i. **E**rescite et
multi. et replete terrā et subijcite eā: et domi-
nati mini piscabz maris et volatilibz celi et uni-
uersis animantibz q̄ mouent̄ super terram
q̄ sicut statim homini obediunt omnia obedi-
uissent et fuiuissent. ita cadenti et inobediēt
omnes creature sunt rebelles. sicut dicit **E**-
cle. **C**reatura tua tibi factori desuiens excan-
tescit in tormentū aduersus impios. **I**uste
ergo gloriofus iste princeps dicitur est iaco-
bus. qz lucrando et pugnando verum iacob
patriarcham videlicet vialiter imitabatur
vt quē in virtute vite sequere et etiā in simili-
tudine nominis imitaretur. **Q**uomō autē
ipsum fuerit imitatus. sciendum qz antiquū
iacob quattuor locis et vicibus lucrado pu-
gnabat: et pugnando supplantauit scilicet in
vtero matris cum **E**lau fratre suo. secundo
in domo patris iterum cum **E**lau. tertio
cum laban cognato. quarto cum angelo.